

Sygn. akt I ACa 1176/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Mieczysław Brzdąk (spr.)
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. P. (1) i N. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 29 lipca 2015 r., sygn. akt II C 382/14

1) zmienia zaskarżony wyrok:

- a) w punkcie 1. o tyle, że zasądzoną nim kwotę 80 000 złotych obniża do 40 000 (czterdziestu tysięcy) złotych,
- b) w punkcie 2. o tyle, że zasądzoną nim kwotę 100 000 złotych obniża do 50 000 (pięćdziesięciu tysięcy) złotych,
- c) w punkcie 7. oraz 8. w ten sposób, że uchyla zawarte w nich rozstrzygnięcia,
- d) w punkcie 10. o tyle, że powódki ponoszą koszty procesu w 72%, a pozwana w 28%;

2) w pozostałym zakresie oddala apelację pozwanej;

3) apelację powódek oddala w całości;

4) zasądza od powódek na rzecz pozwanej 11 371 (jedenaście tysięcy trzysta siedemdziesiąt jeden) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Mieczysław Brzdąk	SSA Ewa Jastrzębska
-------------------------------------	-----------------------	---------------------

Sygn. akt I ACa 1176/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanej:

1. na rzecz powódki M. P. (1) kwotę 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 14 marca 2013r;
2. na rzecz powódki N. P. kwotę 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 14 marca 2013 r.
3. na rzecz powódki M. P. (1) rentę bieżącą w wysokości 1.350 zł płatną do dnia 25-go każdego miesiąca począwszy od sierpnia 2015r. z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności;
4. na rzecz powódki N. P. rentę bieżącą w wysokości 1.150 zł płatną do dnia 25-go każdego miesiąca począwszy od sierpnia 2015r z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności ;
5. na rzecz powódki M. P. (1) tytułem skapitalizowanej renty za okres od 1 listopada 2011r. do 31 grudnia 2013r. kwotę 32 114,88 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 sierpnia 2014r.;
6. na rzecz powódki N. P. tytułem skapitalizowanej renty za okres od 1 listopada 2011r. do 31 grudnia 2013r. kwotę 26 914,88 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 11 sierpnia 2014 r.
7. na rzecz powódki M. P. (1) tytułem renty za okres od stycznia 2014 r. do lipca 2015 r. następujące kwoty:
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 stycznia 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 kwietnia 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 maja 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 czerwca 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 sierpnia 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 września 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 października 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 listopada 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 grudnia 2014r.;
  - 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 stycznia 2015r.;

- 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2015r.;
- 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2015r.;
- 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 kwietnia 2015r.;
- 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 maja 2015r.;
- 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 czerwca 2015r.;
- 1.163,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2015r.;

8. zasądził od pozwanej na rzecz powódki N. P. tytułem renty za okres od stycznia 2014 r. do lipca 2015 r. następujące kwoty:

- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 stycznia 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 kwietnia 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 maja 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 czerwca 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 sierpnia 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 września 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 października 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 listopada 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 grudnia 2014r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 stycznia 2015r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2015r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2015r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 kwietnia 2015r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 maja 2015r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 czerwca 2015r.;
- 963,43 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2015r.;

9. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

10. rozstrzygnął, że zasada poniesionych przez strony kosztów procesu polega na

ich stosunkowym rozdzieleniu w związku z czym powódki ponoszą koszty procesu w 38 %, a pozwana w 62 %, pozostawiając szczegółowe wyliczenie tychże referendarzowi sądowemu.

Uzasadniając swoje orzeczenie wskazał Sąd, że stan faktyczny sprawy w istotnej części był między stronami bezsporny „która to bezsporność nie nasunęła wątpliwości Sądu”.

Wskazał Sąd, że bezspornym było, iż 25 października 2011r. w miejscowości D. w gminie K., na drodze (...) kierujący samochodem marki (...) nr rej. (...) z naczepą o nr rej. (...) nie prowadząc należytej obserwacji przedpola jazdy oraz nie zachowując szczególnej ostrożności podczas zmiany pasa ruchu (wjazdu na pobocze), potrącił idących pasem awaryjnym w kamizelkach odblaskowych pieszych: M. P. (2) – męża i ojca powódek oraz P. M.. W wyniku tego zdarzenia M. P. (2) doznał rozległych obrażeń ciała, które spowodowały jego śmierć. Sprawca zbiegł z miejsca zdarzenia.

Do odnalezienia i zidentyfikowania sprawcy wypadku - K. M. - doszło dopiero po upływie miesiąca od dnia zdarzenia, dzięki interwencji biura detektywistycznego, zatrudnionego przez powódkę. Wymienione zdarzenie było przedmiotem postępowania karnego, które zostało zakończone wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, utrzymującym w mocy wyrok sądu I instancji co do kary 5 lat pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu K. M., natomiast zmieniającym go co do wysokości częściowego zadośćuczynienia poprzez ustalenie jego wysokości na kwotę 30.000 zł. Egzekucja tej należności jest bezskuteczna.

Według Sądu I instancji „bezspornym było, że pojazd, kierowany przez sprawcę zdarzenia z przyczepą, posiadał ubezpieczenie w zakresie odpowiedzialności cywilnej kierowcy wykupione u pozwanego, stąd bezsporna jest odpowiedzialność pozwanego w niniejszej sprawie co do zasady”.

Dalej ustalił Sąd Okręgowy, że powódka M. P. (1) zawarła związek małżeński z M. P. (2) w dniu 6 lutego 2010r. W chwili śmierci M. P. (2) miał 28 lat. Małoletnia powódka N. P. jest córką M. P. (2). W dniu śmierci ojca miała 16 miesięcy.

Małżeństwo powódki było małżeństwem szczęśliwym, kochającym się, wręcz idealnym. Mąż był prawdziwą miłością powódki. Relacje pomiędzy M. P. (1) i M. P. (2) były bardzo silne i emocjonalnie bliskie. Powódka N. P. była oczkiem w głowie ojca, była przez niego traktowana jak „księżniczka”. W sposób wyjątkowy M. P. (2) okazywał uczucia córce; troskliwie się nią opiekował. Małżonkowie wszystko robili wspólnie. Planowali powiększyć rodzinę - w okresie, kiedy zginął mąż powódki, starali się o drugie dziecko.

Powódka załamała się po śmierci męża. Śmierć męża była dla niej ogromnym szokiem, wstrząsem. Powódka ma 28 lat i nie potrafi cieszyć się życiem. Ciągle żyje tragedią. Bezpośrednio po zdarzeniu powódka nie wstawała z łóżka, przyjmowała leki R. i H., których zaczęła nadużywać, chciała tylko spać. Organizacją pogrzebu zajęła się firma, w której pracował mąż powódki. Powódka korzystała z pomocy psychiatry, a później także psychologa. Do chwili obecnej przyjmuje leki psychoaktywne, aby wyciszyć nerwicę, która pojawiła się po śmierci męża. Miewa ataki nerwicy, w czasie których nie jest w stanie funkcjonować. Zdarza się, że schodzi do piwnicy i krzyczy, rozładowując stres. Pojawiły się także inne choroby i dolegliwości – nadciśnienie i problemy kardiologiczne. Leczy się w (...) Centrum (...) w Z.. Przed zdarzeniem powódka w ogóle nie chorowała.

Podjęcie leczenia psychiatrycznego po śmierci męża było spowodowane wystąpieniem nasilonych objawów depresyjnych o charakterze apatyczno-abuliczo-astenicznym, objawów smutku, przygnębienia, stopienia uczuciowego oraz zwiewnymi myślami suicydalnymi. Z powodu nasilenia powyższych objawów powódka zaczęła zaniedbywać swoje codzienne obowiązki, zalegała w łóżku, przestała interesować się sprawami żywymi, czas spędzała na cmentarzu przy grobie męża. Wystąpiły zaburzenia snu i łaknienia oraz spadek odporności skutkujący infekcją wirusową. Pojawiły się objawy somatyzacyjne – zaburzenia ciśnienie tętniczego i zaburzenia rytmu serca; jest konsultowana i leczona kardiologicznie. Z powodu złego stanu zdrowia psychicznego po śmierci męża przez okres 1

miesiąca nie była w stanie opiekować się dzieckiem. Przez kolejnych 6 miesięcy forma psychiczna powódki była bardzo niestabilna. Od kwietnia 2012r. kilkakrotnie wystąpiły u powódki zaburzenia lękowe o charakterze lęku napadowego z objawami somatyzacyjnymi o charakterze neurastenicznym. Z tego powodu miały miejsce interwencje pogotowia. Objawy lękowe, ze znacznie mniejszą częstotliwością, występują nadal. Powódka podjęła terapię psychologiczną dla osób po stracie, ale nie mogła „zaadoptować” się do warunków terapii. Po śmierci męża znacznie zawężyła repertuar swoich zachowań i zainteresowań do spraw związanych z opieką nad dzieckiem, opieką nad przewlekle chorym ojcem i kontaktów z rodziną. Codziennie odwiedza cmentarz. Stale utrzymują się u powódki myśli związane ze zmarłym mężem oraz lęki związane z osieroceniem dziecka – z tego powodu powódka sporządziła testament.

Pomimo upływu czasu, u powódki nadal utrzymują się zaburzenia o charakterze depresyjnym. Okres żałoby nie zakończył się.

Małoletnia powódka jest wcześniakiem; po śmierci ojca miała podejrzenie białaczki. Do tej pory jest leczona hematologicznie, ma niedobór żelaza. Małoletnia powódka rozpoznaje na zdjęciach ojca, tęskni za nim, kiedy widzi, jak do przedszkola po inne dzieci przychodzą ich ojcowie. Budzi się w nocy, moczy się. Uczęszcza do prywatnego przedszkola, gdzie dobrze się czuje, jest tam bardzo dobra opieka pedagogiczna, która daje jej wsparcie. Dziecko ciężko przechodzi infekcje, zwykle przeziębienie kończy się inhalacjami.

Powódka samodzielnie opiekuje się córką, nie może liczyć na pomoc bliskich. Teściowie mieszkają w C. i kontakt z nimi nie jest częsty. Z kolei rodzice powódki, z którymi mieszka w jednym domu, są bardzo schorowani. Ojciec powódki przeszedł trzy zawały, ma wszczepione bypassy, orzeczono wobec niego znaczny stopień niepełnosprawności. Ojciec powódki nie może zostać sam, nieustanna obecność osoby trzeciej przy ojcu jest konieczna, dlatego powrót powódki do pracy jest nierealny. Ciężar fizycznej, faktycznej opieki nad rodzicami spoczywa na powódce. Powódka zmienia ojcu opatrunki, pampersy, kąpie ojca.

Matka powódki pozostaje w stałym leczeniu ortopedycznym i neurologicznym. W uwagi na zawroty głowy, nie może dźwigać, odbywać długich spacerów z wnuczką, nie byłaby w stanie odwozić dziecka do przedszkola, co wiązałoby się z podróżą autobusem. Siostra powódki oraz jej szwagier pracują i nie są w stanie z uwagi na brak czasu pomóc powódce w opiece nad córką i rodzicami.

Także z powodu częstych ataków nerwicy, które pojawiły się po śmierci męża, powódka nie może powrócić do pracy. Jest „wrakiem człowieka”.

Powódka nie ma własnego samochodu, ale korzysta z pojazdu rodziców.

Przed zajściem w ciążę powódka pracowała. Po urlopie macierzyńskim powódki oraz po rozpoczęciu przez M. P. (2) pracy w firmie (...) Sp. z o.o., małżonkowie zdecydowali, że z uwagi na wysokie zarobki męża, powódka nie wróci do pracy; zostanie w domu i będzie zajmować się córką - N., a następnie także drugim - planowanym już wtedy dzieckiem.

Od sierpnia 2011r. M. P. (2) był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w M. na pełny etat. Otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 8.468 zł, na którą to kwotę składał się składnik stały w wysokości 4.636 zł oraz premia w wysokości 3.832 zł jako składnik zmienny.

Mąż powódki był jedynym żywicielem rodziny. Jego dochody były jedynym źródłem jej utrzymania. M. P. (2) zajmował się gospodarstwem domowym, samodzielnie wykonywał wszystkie remonty, prace konserwacyjne, kosił trawę, odśnieżał, nosił opał i zakupy. Aktualnie powódka zmuszona jest wykonywać te czynności samodzielnie lub prosić o pomoc sąsiadów.

Aktualnie miesięczne koszty utrzymania powódki M. P. (1) kształtują się następująco: opłata z tytułu zużycia wody – 125 zł, zużycia energii elektrycznej 100zł, koszty ogrzewania domu (opał) – 150 zł, koszty z tytułu opłat za telefon – 200 zł, koszty zakupu benzyny – 300 zł, koszty zakupu ubrań – 100 zł, koszty zakupu środków higienicznych – 50 zł, koszty wyżywienia – 400 zł, koszty związane ze spłatą zobowiązań zaciągniętych jeszcze za życia męża powódki M.

P. (2) – 500 zł. Zobowiązania do spłaty to kwota około 9.000zł. Aktualne miesięczne koszty utrzymania małoletniej powódki N. P. wynoszą: z tytułu opłaty za przedszkole – 260zł, z tytułu wyżywienia w przedszkolu – 161zł, z tytułu należności za lekcje angielskiego – 100zł, koszty wyżywienia w domu – 400zł, koszty zakupu środków czystości 50zł, koszty związane z zakupem ubrań – 100zł, koszty opału 150zł, należność za zużycie wody – 125zł, opłata za energię elektryczną – 100zł.

Małoletnia N. P. stale przyjmuje leki F. Lek, K., J., V. i A. J., S., T. – których miesięczny koszt wynosi 273 zł. Ponadto, okresowo przyjmuje leki Z., A. i leki do nebulizacji (łącznie 245 zł), a także poddana zostaje testom alergicznym (200 zł). Wizyta lekarska to koszt 80 zł. Na swoje leczenie powódka przeznacza miesięcznie kwotę 202 zł – przyjmuje leki R., H., C., B., E., C., B., (...).

Powódka zgłosiła pozwanej szkodę. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwana wypłaciła powódkom łącznie kwotę 182.875 zł, w tym po 50.000 zł na rzecz każdej z nich tytułem zadośćuczynienia, nadto po 40.000 zł na rzecz każdej z nich tytułem odszkodowania oraz kwotę 2.875 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu.

Ponadto ustanowiono na rzecz obu powódek rentę alimentacyjną w wysokości po 186,57 zł miesięcznie począwszy od września 2012r.; przyznano kapitalizowaną rentę za okres od września do grudnia 2012r. w wysokości 1.492,56 zł (bezsporne).

Powódki otrzymują rentę rodzinną z ZUS w wysokości po 479,51zł każda z powódek (łącznie 959,02 zł).

Pismem z dnia 11 marca 2013r., odebranych przez pozwanego w dniu 14 marca 2013r, powódka M. P. (1) reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wezwała pozwanego do zapłaty zadośćuczynienia na jej rzecz oraz na rzecz córki N. P. w kwocie odpowiednio 130 tys. zł oraz 160 tys. zł, nadto domagała się zapłaty solidarnie na rzecz powódek kwoty 4.449,43 zł miesięcznej renty płatnej do dnia 25 każdego miesiąca z góry płatnej do rąk powódki ad. 1, a także kwoty 71.190,88 zł solidarnie na rzecz powódek, tytułem kapitalizowanej renty za okres od 25 października 2011r. do 1 marca 2013r.

Pismem z dnia 27 czerwca 2013r. powódka ostatecznie wezwała pozwanego do zapłaty dochodzonej pozwem kwoty.

Wskazał też Sąd I instancji, że postanowieniem z dnia 15 września 2014r na czas trwania postępowania udzielił zabezpieczenia roszczenia powódek w zakresie renty w ten sposób, że zobowiązał pozwanego do zapłaty na rzecz małoletniej powódki N. P. renty w kwocie 1.150,00 zł oraz na rzecz powódki M. P. (1) renty w kwocie 1.350,00 zł płatnej miesięcznie do dnia 25-go każdego kolejnego miesiąca począwszy od stycznia 2014r. z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w terminie płatności.

Na podstawie tak dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że roszczenia powódek są zasadne w części.

Wskazał, że zasada odpowiedzialności pozwanej spółki za skutki wypadku komunikacyjnego była pomiędzy stronami bezsporna, a odpowiedzialność ubezpieczyciela sięga tak daleko (z ograniczeniami dotyczącymi zapłaty jako rodzaju świadczenia i sumy gwarancyjnej) jak odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego.

W rozpoznawanej sprawie pozwane towarzystwo ubezpieczeniowe nie zakwestionowało samej zasady odpowiedzialności. Pozwany zarzucił, że kwota dochodzona pozwem z tytułu zadośćuczynienia oraz renty jest wygórowana, a jej wysokość nie została wykazana. „Dlatego też Sąd uznał, iż w istocie sporna pomiędzy stronami pozostawała jedynie wysokość należnych powódce świadczeń, co stanowiło istotę zaistniałego sporu, a nie jego zasadność”.

Wskazał Sąd I instancji, że podstawą prawną do zasądzenia zadośćuczynienia z powodu krzywdy polegającej na cierpieniach psychicznych wywołanych śmiercią osoby najbliższej jest przepis art. 446 § 4 kc. Po nowelizacji kodeksu cywilnego dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2008 r. (Dz. U. Nr 116, poz. 731) zakresem odszkodowania na podstawie

art. 446 § 4 k.c. objęty jest uszczerbek niemajątkowy doznany przez najbliższych członków rodziny zmarłego w następstwie jego śmierci wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

Okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia na gruncie art. 446 § 4 k.c., to m.in.: dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, charakter i rodzaj zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, stopień w jakim pozostali członkowie będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy, skorzystanie z pomocy fachowej w czasie radzenia sobie w tej trudnej sytuacji, ewentualny proces leczenia doznanej traumy mający na celu pomoc w odbudowie struktury rodziny.

Powołując się na utrwalone w literaturze i orzecznictwie poglądy, w tym wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. (III CSK 279/10, LEX nr 898254) podkreślił Sąd Okręgowy, że na rozmiar krzywdy, o jakiej mowa w powołanym przepisie, mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonego

Wskazał Sąd, że wypadek w wyniku, którego śmierć poniósł mąż powódki M. P. (1) i ojciec powódki N. P., spowodował rozerwanie więzi rodzinnej, a ona jest jednym z tych dóbr osobistych w rozumieniu art. 23 k.c., którego bezprawne naruszenie, uzasadnia roszczenie o wypłatę zadośćuczynienia.

Według Sądu Okręgowego z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a przede wszystkim z zeznań świadków i powódki M. P. (1), wynika, że powódka była silnie związana emocjonalnie ze zmarłym mężem, z kolei małaletnia N. otrzymywała niezwykle dużo miłości i ciepła od taty, a krzywda wywołana śmiercią męża i ojca jest jedną z najbardziej dotkliwych z uwagi na rodzaj i siłę więzów rodzinnych oraz rolę pełnioną w rodzinie przez męża i ojca. „W niniejszej sprawie krzywda jest tym bardziej dotkliwa, że śmierć nastąpiła nagle i nieoczekiwanie, w wypadku samochodowym, bez jakiegokolwiek przyczynienia się ofiary i dotknęła człowieka, który stanowił oparcie dla rodziny, a zwłaszcza dla żony”. Dodatkowo trauma została pogłębiona poprzez konieczności poszukiwania sprawcy wypadku przez powódkę „ad 1. przy pomocy detektywa”, a co za tym idzie „znacznie wydłużył się okres niepewności i oczekiwania na dochodzenia sprawiedliwości w zakresie określenia winy i kary”. „Poczucie krzywdy powódki M. P. (1), a wynikające z osobistego żalu, bólu, osamotnienia, cierpienia i bezradności jest determinowane koniecznością prowadzenia dalszego życia, bez możliwości liczenia na pomoc męża”. Istotnym jest to, że powódka i M. P. (2) byli zgodnym małżeństwem, z którego mają dziecko. Powódka mogła liczyć na pomoc i wsparcie ze strony męża, który w całości jako jedyny utrzymywał rodzinę. Był więc nie tylko „wsparciem psychicznym, ale także finansowym”. W wyniku śmierci męża powódka nie tylko utraciła ukochaną osobę i straciła szansę na wspólne życie, spędzenie wspólnie z mężem całego życia, a później starości, ale także zapewniane przez męża poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa finansowego. Mąż powódki w chwili jego tragicznej śmierci był młodym człowiekiem (miał 28 lat) i biorąc pod uwagę średnią statystyczną długość życia, można założyć, że wraz z mężem tworzyliby rodzinę jeszcze przez bardzo długi okres kilkudziesięciu lat. Powódka na skutek utraty męża nie stała się co prawda osobą całkowicie samotną, bo ma córkę, ale w zupełnie innych kategoriach należy oceniać jej relacje z dzieckiem, a w innych jej utrwalone, bezpośrednie i codzienne relacje z mężem, którego straciła, a który był jej oparciem w codziennym życiu, zwłaszcza w odniesieniu do opieki nad córką N. oraz schorowanymi rodzicami oraz codziennych prac w gospodarstwie domowym.

Podkreślił Sąd, że powódki były bardzo związane ze zmarłym. M. P. (1) w sposób dramatyczny przeżyła utratę męża i zakończenie relacji rodzinnych, jakie do tej pory ich łączyły. Pomimo upływu czasu (prawie 4 lata) od śmierci męża, powódka wciąż nie zakończyła okresu żałoby, na co wskazuje opinia biegłego psychiatry. Powódka nadal zmaga się z typowymi objawami depresyjnymi takimi jak smutek, płaczliwość, przeżywanie uczucia pustki, osamotnienia, nawracające wspomnienia dotyczące zmarłej osoby, bezradność, brak pogodzenia ze śmiercią bliskiej osoby. Jej stan zdrowia po utracie męża znacznie się pogorszył, ma problemy kardiologiczne oraz miewa silne ataki nerwicy. Mimo, iż wciąż mówi o zmarłym mężu, kumuluje w sobie napięcie, które uwalnia, krzycząc w piwnicy. Powyższe

świadczy o ogromnym, wciąż trwającym cierpieniu związanym z rozłąką z mężem, z którą powódka nie potrafi sobie poradzić. Należy mieć na uwadze, że powódka jest młodą osobą, mieli z mężem plany dotyczące dalszego powiększenia rodziny, przeprowadzki, mieli przed sobą całe życie. Plany te przekreśliła przedwczesna śmierć męża powódki, w konsekwencji czego powódka straciła radość i chęć życia, popadła w depresję i nerwicę, której dalszymi konsekwencjami są schorzenia kardiologiczne. W zeznaniach świadków pojawiają się określenia dotyczące powódki, jak „wrak człowieka”, co jest szczególnie poruszające z uwagi na młody wiek powódki.

Z kolei małoletnia powódka N. straciła ojca mając zaledwie 16 miesięcy. Nawet jeśli w chwili zdarzenia nie była w stanie zrozumieć dramatyizmu swojej sytuacji, to jednak nie ulega wątpliwości, że poniosła ona nieodwracalną stratę, bowiem straciła ojca, którego nawet nie zdążyła świadomie poznać, choć – jak wynika z ustaleń – była przez ojca otoczona wielką miłością i troską, co z pewnością odczuwała na płaszczyźnie emocjonalnej. Więź z osobą kochającą bliską została utracona na zawsze.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe okoliczności, a także ogólny poziom życia społeczeństwa, Sąd Okręgowy uznał, że odpowiednim zadośćuczynieniem za krzywdę powódki M. P. (1) w rozumieniu art. 446 § 4 k.c., jest kwota 130.000 zł, z kolei w odniesieniu do powódki N. P. – kwota 150.000 zł. Kwoty te – zdaniem Sądu – spełniają funkcję kompensacyjną, są społecznie uzasadnione i nie prowadzą do bezpodstawnego wzbogacenia oraz w żadnym wypadku nie są nadmiernie wygórowane, a stanowią pewną ekonomicznie odczuwalną sumę. Uwzględniając już wypłaconą przez stronę pozwaną kwotę po 50.000 zł, roszczenie z tego tytułu jest uzasadnione do dochodzonych kwot odpowiednio – 80.000 zł w odniesieniu do powódki M. P. (1) oraz 100.000 zł w odniesieniu do powódki N. P..

Odsetki ustawowe z mocy art. 481 § 1 k.c. od zasądzonych kwot z tytułu zadośćuczynienia Sąd „przyznał” od dnia 14 marca 2013 r., czyli od dnia doręczenia stronie pozwanej pisma powódek z dnia 11 marca 2013r. stanowiącego wezwanie do zapłaty bowiem w tej dacie postępowanie likwidacyjne zostało już ukończony (okoliczności sprawy w tym zakresie były znane ubezpieczycielowi), a zwłaszcza upłynął 30-dniowy termin, w jakim pozwana była zobowiązana do spełnienia świadczenia wobec powódek po wystosowanym w toku postępowania likwidacyjnego przez nich wezwaniu do zapłaty zadośćuczynienia.

Oceniając zasadność żądania zasądzenia solidarnie na rzecz powódek renty w wysokości 3.490,41 zł płatnej do dnia 25-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat oraz kwoty 90.750,66 zł tytułem skapitalizowanej renty za okres od 1 listopada 2011r. do 31 grudnia 2013r. z ustawowymi odsetkami liczonymi od 14 marca 2013r. do dnia zapłaty, wskazał Sąd I instancji, że celem przyznania renty z art. 446 § 2 zd. 1 k.c., jest doprowadzenie do zrównania sytuacji finansowej powódek z sytuacją hipoteczną, w jakiej znajdowałyby się gdyby nie śmierć M. P. (2).

Wskazując na swoje ustalenia, że zmarły M. P. (2) był jedynym żywicielem rodziny, jego miesięczne wynagrodzenie oscyloowało w granicach 8.468zł.(w tym premia w wysokości 3822 zł) oraz wydatki obu powódek przy uwzględnieniu otrzymywanej przez nie renty rodzinnej w wysokości 959,02zł oraz renty wypłacanej dobrowolnie przez pozwanego w kwocie 186,57zł, które nie pozwalają na zaspokajanie potrzeb powódek na podobnym poziomie, jaki istniałby gdyby nie wypadek, w wyniku którego śmierć poniósł M. P. (2), Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że w zakresie roszczenia dotyczącego renty żądanie jest uzasadnione w wysokości 1.150 zł dla małoletniej powódki N. P. oraz w wysokości 1.350 zł dla powódki M. P. (1). Zdaniem Sądu renty w wymienionych kwotach są adekwatne w szczególności do potrzeb życiowych powódek , przy uwzględnieniu rent wypłacanych ze strony ZUS-u.

W odniesieniu do roszczenia dotyczącego zasądzenia skapitalizowanej renty, Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej za okres od 1 listopada 2011r. do 31 grudnia 2013r. na rzecz powódki M. P. (1) kwotę 32 114,88 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 11 sierpnia 2014r. oraz na rzecz powódki N. P. kwotę 26 914,88 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 11 sierpnia 2014 r. w obu wypadkach od daty odebrania przez stronę pozwaną odpisu pozwu.

Wysokość świadczeń z tytułu renty skapitalizowanej wyliczył w następujący sposób: okres od listopada 2011r. do sierpnia 2012r. pozwana nie wypłacała renty, zatem wartość świadczenia za ten okres wynosi 13.500 zł (10 m-cy x 1350 zł) w odniesieniu do powódki M. P. (1) oraz 11.500 zł (10 m-cy x 1150 zł) w odniesieniu do powódki N. P.; za

kolejne 16 miesięcy (od września 2012r. – do grudnia 2013r.) z kwoty 1350 zł oraz 1150 zł potrącono każdorazowo kwoty po 186,57 zł (powódka ad. 1 16 m-cy x 1163,43 zł = 18.614,88 zł; powódka ad. 2 16 m-cy x 963,43zł = 15.414,88 zł). Zatem 13.500 zł + 18.614,88 zł = 32 114,88 zł oraz 11500 zł + 15.414,88 zł = 26 914,88 zł.

Odsetki ustawowe „po myśli” art. 481§1 k.c. od skapitalizowanej renty zasądził Sąd od dnia 11 sierpnia 2014r., tj. od dnia doręczenia odpisu pozwu, uznając, że począwszy od tej daty pozwana dysponowała wiedzą – z uwagi na dołączoną do pozwu dokumentację, zawierającą szczegółowe informacje odnośnie sytuacji materialnej, zdrowotnej oraz potrzeb strony powodowej – odnośnie podstaw i wysokości roszczenia w zakresie renty, pozwalające pozwanej obliczyć rentę.

W odniesieniu do renty za czas procesu, tj od stycznia 2014 r. do lipca 2015 r. Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódek miesięcznie raty rent w wysokościach pomniejszych o przyznane ze strony pozwanej świadczenie tj ;

- „co powódki ad.1”: 1350 zł minus 187, 57 zł co daje kwotę 1 1 63, 43 zł miesięcznie

- „co do powódki ad 2”: 1150 zł. minus 187, 57 zł. co daje kwotę 963,43 zł. miesięcznie .

Natomiast odsetki ustawowe (art. 481 § 1 k.c.) zasądził od dnia 26- tego każdego miesiąca tj dnia kolejnego po dacie wymagalności roszczenia , która przypada na 25 –tego każdego miesiąca.

„Na bieżąco kwoty rent określono w punktach 2 i 3 wyroku , kształtujących ich wysokość na poziomie w stosunku do powódki ad. 1 – kwoty 1350 zł. , a powódki ad 2 – kwoty 1150 zł., daty wymagalności oznaczono na dzień 25 –ty każdego miesiąca , z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w płatności”.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo uznając, że żądania w zakresie zadośćuczynień powyżej zasądzonych świadczeń w punktach 1 i 2 wyroku są wygórowane.

Również w zakresie rent, w ocenie Sądu, żądania ponad sumy określone powyżej są nadmierne. Oddalił Sąd także częściowo powództwo w zakresie żądania odsetek ustawowych od skapitalizowanych świadczeń rentowych od dnia wezwania przedsądowego tj. 14 marca 2013 r. uznając, że wszelkie okoliczności związane z tymi roszczeniami szczegółowo znane były stronie pozwanej z chwilą doręczenia odpisu pozwu tj . 11 sierpnia 2014 r. i jest to data właściwa dla określenia żądania co do tychże odsetek.

Jako podstawę rozstrzygnięcie o kosztach procesu wskazał Sąd art. 100 kpc przyjmując, że powódki wygrały sprawę co do kwoty 309.440,09 zł zaś przegrały co do kwoty 188.063,28 zł, czyli że powódki wygrały sprawę w 62 %, a przegrały w 38%.W takim też stosunku koszty postępowania winna ponieść strona pozwana. Szczegółowe wyliczenie kosztów postępowania na mocy art. 108 par. 1 kpc Sąd powierzył referendarzowi sądowemu.

Wyrok ten zaskarżyły obie strony.

Powódki zaskarżyły wymieniony wyrok w części, tj. w zakresie, w jakim częściowo oddalono powództwo (pkt 9 wyroku) odnośnie do kwot żądanych tytułem zadośćuczynienia (pkt 1 i pkt 2 wyroku), oraz odnośnie do wypłacanej uprzednio niespornej kwoty 187,57 zł tytułem obu rent, o jaką to kwotę zostały obniżone zasądzone w wyroku renty (pkt 3 - pkt 8 wyroku), jak również w zakresie kosztów postępowania (pkt 10 wyroku).

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to - art. 446 § 4 kc w zw. z art. 436 kc i w zw. z art. 822 kc polegające na uznaniu, że odpowiednią sumą zadośćuczynienia są kwoty odpowiednio 80.000 zł na rzecz M. P. (1) oraz 100.000 zł w odniesieniu do N. P., podczas gdy analiza niniejszej sprawy prowadzi do wniosku, że są to kwoty zbyt niskie, nieodpowiadające cierpieniom, negatywnym emocjom i bólowi doznanymi na skutek wypadku komunikacyjnego, w którym zmarł mąż M. P. (1) i ojciec N. P.;

2. naruszenie przepisów postępowania, a to - art. 321 § 1 kpc poprzez uchylene renty w wysokości 186, 57 zł na rzecz każdej z powódek dobrowolnie przyznanej przez stronę pozwaną, pomimo braku takiego żądania w odpowiedzi na pozew z dnia 22 sierpnia 2014 r.;

3. naruszenie przepisów postępowania, a to - art. 328 § 2 kpc poprzez niewskazanie na jakiej podstawie Sąd oddalił częściowo powództwo w zakresie żądanych kwot, co uniemożliwia pełną ocenę toku rozumowania Sądu i odniesienie się do powodów, dla których Sąd nie zasądził całości roszczenia zgodnie z żądaniem pozwu.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty powódki wniosły o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa również w części, w jakiej zostało ono oddalone i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego od strony pozwanej na rzecz powódek, przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w celu ponownego rozpoznania wraz z przekazaniem do Sądu I instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwany zaskarżył wymieniony wyrok w części zasądzającej na rzecz:

- powódki M. P. (1) kwotę zadośćuczynienia w wysokości 40 000 zł. (tj. ponad kwotę 40 000 zł.) wraz z rozstrzygnięciem o odsetkach - punkt 1 wyroku;
- powódki N. P. kwotę 75 000 zł. (tj. ponad kwotę 25 000 zł.) wraz z rozstrzygnięciem o odsetkach - punkt 2 wyroku,
- powódki M. P. (1) kwotę renty za okres stycznia 2014 do lipca 2015r. w miesięcznej wysokości 1163,45zł. (łącznie 22 105,17zł.) - punkt 7 wyroku
- powódki N. P. kwotę renty za okres stycznia 2014 do lipca 2015r. w miesięcznej wysokości 1163,45zł. (łącznie 22 105,17zł.) - punkt 8 wyroku
- powódek odsetki od kwot zadośćuczynienia liczone od dnia 14 marca 2013r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 316 kpc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i pominięcie faktu uprzedniego wydania w sprawie orzeczenia w przedmiocie zabezpieczenia roszczeń objętych pozwem oraz „faktu zaspokojenia przez pozwanego tychże roszczeń obejmujących rentę za okres 01.2014 - 07.2015”;

Zarzucił też naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 446§ 4 kodeksu cywilnego poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, iż kwotą odpowiednią tytułem zadośćuczynienia należnego powódkom będzie kwota 80 000 zł i 100000 zł. ponad wypłaconą przez pozwanego kwoty 2 x 50 000 zł.
- art. 481§ 1 kodeksu cywilnego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że pozwany pozostawał w opóźnieniu z zapłatą zadośćuczynienia orzeczonego wyrokiem od dnia 14 marca 2013r.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pozwany wniosł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa również w części objętej zaskarżeniem oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm prawem przepisanych;
- ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi pierwszej instancji - przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.
-

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Przede wszystkim zauważyć należy, że zarówno powódki jak i pozwany nie zarzucają w apelacji by Sąd Okręgowy dokonał wadliwych ustaleń faktycznych.

Zawarte w apelacjach zarzuty naruszenia przepisów postępowania, którymi to zarzutami sąd odwoławczy jest związany – por. m.in. uchwałę 7 sędziów SN z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55), dotyczą jedynie niewłaściwego zastosowania art. 316 kpc (pozwany) oraz art. 321 § 1 kpc i 328 § 2 kpc (powódki).

Przystępując do oceny zasadności wymienionych zarzutów wskazać należy, że zgodnie z art. 321 § 1 kpc sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzić ponad żądanie. Wymieniona w cytowanym przepisie zasada *ne eat iudex ultra petita partium* jest wyrazem obowiązywania w postępowaniu cywilnym zasady dyspozycyjności, zgodnie z którą to powód decyduje o wszczęciu postępowania jak i zakresie rozstrzygnięcia.

Zasada ta w żadnym wypadku nie dotyczy pozwanego, który w procesie cywilnym nie zgłasza jakichkolwiek własnych żądań (za wyjątkiem sytuacji gdy decyduje się na wytoczenie powództwa wzajemnego, ale wtedy występuje jako powód wzajemny).

W takim stanie rzeczy, gdy pozwany w toku postępowania (w odpowiedzi na pozew) nie wypowiedział się co do zasadności (uchylenia) renty w wysokości 186,57 zł na rzecz każdej z powódek, nie można przyjąć by Sąd I instancji ustalając wysokość renty należnej każdej z powódek bez doliczenia wymienionej kwoty, naruszył art. 321 § 1 kpc, bowiem pozwany w tym zakresie nie występował z jakimkolwiek żądaniem w rozumieniu wspomnianego przepisu.

Bezzasadny jest także zawarty w apelacji powódek zarzut naruszenia art. 328 § 2 kpc, którego podstawy skarżące upatrują w tym, że Sąd I instancji nie wskazał na jakiej podstawie oddalił powództwo.

Pomijając już tę okoliczność, że zarzut naruszenia wymienionego przepisu mógłby być uzasadniony w zasadzie tylko w wypadku gdyby skutek takiego naruszenia zaskarżony wyrok nie poddawał się kontroli instancyjnej (a tak w niniejszej sprawie nie jest) wskazać należy, że Sąd Okręgowy oceniając wysokość należnego powódkom zadośćuczynienia podał w motywach zaskarżonego wyroku, że odpowiednim zadośćuczynieniem za krzywdę powódki M. P. (1) jest 130.000 zł, a powódki N. P. – 150.000 zł, uznając tym samym, że kwoty przewyższające zasądzone świadczenia są bezzasadne w świetle art. 446 § 4 kc.

Podobnie ocenił żądania powódek w zakresie renty przyjmując, że żądanie takie jest uzasadnione na podstawie art. 446 § 2 kc do wysokości 1.150 zł dla małoletniej N. P. oraz 1.350 zł dla powódki M. P. (1).

Jak wynika z motywów zaskarżonego wyroku Sąd I instancji przyjął, że renta rodzinna wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz wypłacana przez pozwanego dobrowolnie renta w wysokości 186,57 zł nie pozwalają na zaspokojenie potrzeb powódek na podobnym poziomie jaki istniałby gdyby nie wypadek, w wyniku którego śmierć poniósł M. P. (2). Oceniając wysokość renty należnej każdej z powódek Sąd I instancji uwzględnił wszelkie okoliczności związane zarówno z wysokością dochodów M. P. (2) z jednej strony, a także zakresem potrzeb powódek i uznał, że odpowiednimi kwotami z tego tytułu będą 1.150 zł oraz 1.350 zł zamiast kwoty 186,57 zł wypłaconej dobrowolnie przez pozwanego, wskazując, że „renty w wymienionych kwotach są adekwatne w szczególności do potrzeb życiowych powódek, przy uwzględnieniu rent wypłacanych ze strony ZUS-u”.

Wbrew wywodom skarżących, przy takim całościowym określeniu zakresu potrzeb powódek i korelacji z możliwościami zarobkowymi zmarłego, nie było podstaw do doliczenia do wymienionych rat renty należności dobrowolnie wypłaconych przez pozwanego.

W konsekwencji prawidłowo też Sąd I instancji odliczył dobrowolnie wypłacą przez pozwanego rentę od kwot skapitalizowanej renty każdej z powódek za okres od 1 września 2012 roku do 31 grudnia 2013 roku.

Powyższe wywody prowadzą do wniosku, że nieuzasadnione są zawarte w apelacji powódek zarzuty naruszenia przepisów postępowania.

Nieuzasadniony jest także zawarty w apelacji powódek zarzut naruszenia art. 446 § 4 kc w zw. z art. 436 kc i art. 822 kc, wskutek uznania przez Sąd I instancji, że odpowiednią sumą zadośćuczynienia są kwoty odpowiednio 80.000 zł na rzecz M. P. (1) oraz 100.000 zł w odniesieniu do N. P..

Oceny tego zarzutu należy dokonać wraz z oceną zawartego w apelacji pozwanego zarzutu naruszenia art. 446 § 4 kc, w którym z kolei pozwany kwestionuje stanowisko Sądu I instancji, że kwotą odpowiednią tytułem zadośćuczynienia należnego powódkom jest kwota 80.000 zł i 100.000 zł ponad wypłacone już przez pozwanego kwoty po 50.000 zł, dla każdej z powódek.

Przystępując do oceny wymienionych zarzutów podkreślenia wymaga, że Sąd Okręgowy prawidłowo, zgodnie z zebrany materiał ustalił wszystkie okoliczności, które mają wpływ na ocenę wysokości zadośćuczynienia dla każdej z powódek. Ustalenia te jak i wywody Sądu I instancji co do przesłanek przyznania odpowiedniego zadośćuczynienia, które znajdują oparcie zarówno w orzecznictwie jak i poglądach doktryny, generalnie zasługują na aprobatę.

Niemniej trafnie zarzuca pozwany, że przyznane przez Sąd I instancji zadośćuczynienie za krzywdę jest nadmierne i nie odpowiada kryterium „odpowiedniego zadośćuczynienia o którym mowa w art. 446 § 4 kc. Niewątpliwie słusznym jest pogląd, że zadośćuczynienie takie powinno spełniać rolę kompensacyjną, tym niemniej aktualnymi są poglądy doktryny jak i orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych, że wysokość zadośćuczynienia powinna być też umiarkowana.

Sąd Okręgowy w niedostateczny sposób uwzględnił wymienione okoliczności, przy czym (jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku) nie ustrzegł się emocjonalnej oceny sytuacji poszkodowanych wskutek czego zasądził na rzecz powódek wygórowane kwoty tytułem zadośćuczynienia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wszystkie, prawidłowo ustalone okoliczności sprawy przemawiają za przyjęciem, że odpowiednią sumą z tytułu zadośćuczynienia za doznaną przez powódki krzywdę będzie kwota 90.000 zł dla powódki M. P. (1) oraz 100.000 zł dla powódki N. P., co przy uwzględnieniu wypłaconych przez pozwanego powódkom kwot z tego tytułu sprawia, że kwotę zasądzoną na rzecz powódki M. P. (1) w pkt 1 wyroku należało obniżyć do 40.000 zł, a kwotę zasądzoną na rzecz N. P. do kwoty 50.000 zł (pkt 2 zaskarżonego wyroku).

W pozostałym zakresie co do wysokości zadośćuczynienia należnego małoletniej powódce apelacja pozwanego okazała się bezzasadna w związku z czym ulegała oddaleniu (art. 385 kpc) podobnie jak w części kwestionującej zasądzenie odsetek ustawowych od 14 marca 2013 roku.

Trafnym jest bowiem stanowisko Sądu I instancji, że pozwany od tej daty opóźnił się ze spełnieniem świadczenia. W szczególności prawidłowo Sąd Okręgowy podkreśla, że od dnia doręczenia stronie pozwanej pisma powódek z dnia 11 marca 2013r. stanowiącego wezwanie do zapłaty bowiem w tej dacie postępowanie likwidacyjne zostało już ukończone (okoliczności sprawy w tym zakresie były znane ubezpieczycielowi), a zwłaszcza upłynął 30-dniowy termin, w jakim pozwana była zobowiązana do spełnienia świadczenia wobec powódek po wystosowanym w toku postępowania likwidacyjnego przez nich wezwaniu do wypłaty zadośćuczynienia.

Z wymienionych względów w opisanym wyżej zarzucie apelacja pozwanego okazała się nieuzasadniona.

Trafnie jednak zarzucał pozwany, że w sytuacji gdy na skutek wydania postanowienia z dnia 15 września 2014 roku Sąd Okręgowy udzielił powódkom zabezpieczenia i zobowiązał pozwanego do zapłaty na rzecz powódki M. P. (1) kwot po 1.350 zł miesięcznie, a na rzecz N. P. – 1.150 zł miesięcznie i pozwany spełnił wymienione świadczenie od 1 stycznia 2014 roku – do lipca 2015 roku to tym samym roszczenia powódek o zapłatę renty za wymieniony okres zostały zaspokojone, nie było więc podstaw do zasądzenia w wyroku rent w wymienionych kwotach, skoro w tym zakresie roszczenia powódek wygasły.

Z tej też przyczyny zaskarżony wyrok należało zmienić na podstawie art. 386 § 1 kpc także w punktach 7 i 8 sentencji.

Konsekwencją wymienionych zmian jest także odpowiednia korekta rozstrzygnięcia o obowiązku ponoszenia kosztów prosi, bowiem ostatecznie powódki tylko w 28% utrzymały się ze swoimi roszczeniami w związku z czym przegrały sprawę w 78% dlatego też w takim stopniu powinny ponieść koszty procesu za I instancję.

Pozwany uległ ze swoją obroną przed Sądem I instancji w 28%, dlatego też w takim zakresie powinien ponieść koszty procesu przed Sądem Okręgowym.

Jak wyżej wspomniano apelacja powódek nie zasługiwała na uwzględnienie, dlatego też została oddalona w całości na podziwie art. 385 kpc.

Z tej też przyczyny powódki jako przegrywające sprawę w postępowaniu odwoławczym obowiązane są zwrócić pozwanemu 11.371 zł z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego, na które składają się i opłata od apelacji w wysokości 7.771 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w kwocie 3.600 zł. (art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz § 6 pkt 6 rozp. M.S. z 28 września 2002 ze zm).

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Mieczysław Brzdąk	SSA Ewa Jastrzębska
-------------------------------------	-----------------------	---------------------